

Afgiftekantoor Ranst 1

Contactblad verschijnt 4 maal per jaar

Erkenningsnummer P708706

België – Belgique
P.B.
2520 Ranst
8/4708

HEEMKUNDIGE KRING
DE BRAKKEN
OELEGEM

28 ste jaargang – nr 3 juli - september 2009

Verantw. Uitg.: W. Van der Avert Berkenlaan 2 bus 3 – 2520 Ranst

V.Z.W. LEVENDE MOLENS EN V.Z.W. DE BRAKKEN organiseren

MOLENZONDAGEN in de stenen molen van Oelegem

iedere LAATSTE ZONDAG van MEI tot en met SEPTEMBER

Op initiatief van Luk Kegeleers, de molenaar, is de Oelegemse molen ook op de laatste zondagen van de overige maanden 's namiddags open indien de omstandigheden het toelaten.

Voor informatie, ook voor rondleidingen van groepen, bel: Luk Kegeleers tel. nr. 03/383.26.46 of Eric De Vos, tel. 03/383.28.17.

Het is ook mogelijk uw veevoeder te laten malen.

Reizen Molengalm

autocarfirma

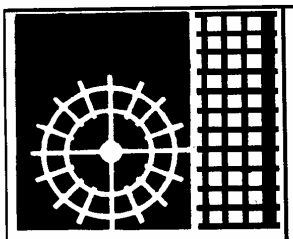
Vraag ons programma
Gespecialiseerd in fietsreizen
Maatwerk voor groepen

reisbureau

Voor al uw vakanties,
vlieg- trein- boottickets
persoonlijke service!

Oudstrijdersstraat 43, 2520 Oelegem. - T:03/383.02.28 - info@molengalm.be - www.molengalm.be

LEVENDE MOLENS

Maandblad van de v.z.w. Levende Molens
Verantwoordelijke uitgever: F. Brouwers, NS13-Straat 15, B- Ekeren tel/fax 03/542 06 21

Molenaarscursus – Tijdschrift

Drankendiscount
F. MARCELIS - VAN ROOY

KEERBAAN 46 - 2520 OELEGEM
TEL. (03) 353 95 57

UIT ONS VERLEDEN

Details over de geschiedenis van De Keer

Uit Biografie van mijn jeugd door Jos Van Duppen

Begin februari 1941 zijn wij naar Oelegem verhuisd. Voor mij en mijn broers was de overgang van het stadsleven (in Turnhout) naar den buiten een welkome afwisseling, al moesten wij terug met de fiets 3 km verder naar school.

Omdat wij naast het Albertkanaal woonden en wij ons ook langs daar naar school begaven, wilde vader vooreerst dat wij leerden zwemmen voor het geval wij in het kanaal zouden sukkelen...

Bij de opbouw van de fabriek was het rondom ons een en al bedrijvigheid... Voor de inrichting van het machinepark is vader deze in Duitsland, meer bepaald in Hamburg gaan kopen. De firma die de toestellen leverde, heette "Streckel Schrader".

De fabriek begon te draaien tegen einde 1941 en werd gedwongen de afgewerkte producten, nl. haveremout te leveren aan de bezetter, slechts een klein gedeelte kwam op de Belgische markt terecht en dan nog met bonnetjes te verkrijgen...

Door het Albertkanaal kwamen betrekkelijk weinig schepen, meestal voor levering van graan aan de fabriek en sommige konvoeien met steenkool. Hierdoor was het water zeer zuiver en groeide er veel riet langs de kanten. Ik ging soms vissen en heb redelijk wat buit gemaakt met een simpele haarspeld en een ordinaire stok. De Duitse soldaten gingen vissen van op een motorbootje, met handgranaten die zij voor zich uitwierpen, na de ontploffing dreven er tientallen vissen op het water die maar voor het opscheppen waren.

Spelen op de dijk had ook nadelen voor de groei van het gras dat werd verhuurd via de gemeente voor de hooiopbrengst. De huurder had zo zijn beklag gemaakt tegen mijn vader over neergeslagen gras. Hierop heeft mijn vader een akkoord gemaakt met deze persoon, door via de gemeente het hoogste bod te doen, alhoewel wij met dat hooi niets konden aanvangen maar de vorige huurder kreeg het gras gratis. Wij mochten op het gras naar hartenlust ravotten.

...

In de haveremoutfabriek (de Flux) werd dag en nacht in ploegen gewerkt. Vanuit de Stokerij in Wijnegem liep een spoorweg met aftakking naar de fabriek tot in Lier. Er was een speciale rail die binnen op de koer van de fabriek uitkwam. Soms stonden er wel zes wagons achter elkaar op het plein om allemaal volgeladen te worden met zakken haveremout (deze zakken waren voorzien van een opdruk met een arend en een hakenkruis) en waren bestemd voor het Duitse leger...

Pas na de oorlog vernam ik dat mijn nonkel Jef uit Schoten en nog acht andere ondergedoken werkweigeraars in de fabriek aan het werk waren, dit onder de neus van de Duitsers. Het was normaal dat de bezetter geen controle uitoefende op een bedrijf dat voor de Weermacht werkte...

Door het intense luchtverkeer wegens de raids op Duitsland was er aanhoudend luchtalarm. Daar de fabriek ook 's nachts werkte, moesten alle ramen blauw geschilderd worden. De bommenwerpers volgden de richting Keulen via een merkpunt, dat was een lichtbol die afgeworpen werd boven het Albertkanaal. Meestal was dat een aanduiding van het doelwit, maar gelukkig voor ons is de fabriek dat nooit geweest...

In de zomer van 1943 werd er wel eens gezwommen voor de fabriek omdat daar een brede trap naar het water lag.

Op een dag dat een chirogroep op de vaartdijk zijn tenten had opgeslagen, was ik toevallig thuis en had mijn fiets juist tegen de muur gezet toen een Engels jachtvliegtuig boven mijn hoofd begon te mitrilleren. Ik dook in het zijhuisje waar onze diesel stond (die zorgde voor elektriciteit). Nadat het vliegtuig in de verte gedraaid was, kwam hij nog eens terug en ratelde hij weer zijn kanonnen af.

Pas toen ik geen geluid meer hoorde, kwam ik uit mijn schuilplaats en zag tientallen jongens vanuit de vaartdijk naar ons huis toe lopen, vele met bebloede armen en benen. Allemaal waren ze in paniek door onze omheining met prikkeldraad gestormd.

De gekwetsten werden allemaal in onze keuken verzorgd, het was daar geen fraai gezicht. Gelukkig zijn er geen kinderen door kogels getroffen.

MOLENNIEUWS

Werkzaamheden in en rond de molen (Deel XVII)

(Luc Verachtert)

Tijdens een smeeddemonstratie op het Oelegems molenfeest in juni werden alle nieuwe kruipalen voorzien van een heet gestookte ijzeren ring. Die ring werd nadien krimpand afgekoeld met water. In juli verwijderden we de oude kruipalen. We schroeden het ondergrondse deel van de nieuwe palen met een roofingbrander om ze duurzamer te maken en tenslotte kregen ze hun voorziene plaats.

Het opslaan van een hete ring.

Het afkoelen van het ijzer.

Verwijdering van een oude paal.

Plaatsen van een nieuw exemplaar.

ACTUALITEIT

Open monumentendag 2009

Zondag 13 september

Dit jaar is het OMD-thema 'Zorg'. Wij splitsten dit verder op in drie subthema's: zorg voor mensen, voor het gebouwde patrimonium en voor het archeologisch erfgoed.

Zorg voor mensen: lichaam én geest

Verspreid over de vier deelgemeenten illustreren veldkapellen en de 'grot van Lourdes' zorg voor het zielenheil en een vaak nog levende volksdevotie. Verder staat de kapel van het voormalige klooster - annex gasthuis in Ranst open. De 18de-eeuwse voormalige pastorie in Oelegem is nu de thuisbasis van het OCMW. In de gemeenteschool van Broechem kan je tenslotte herinneringen ophalen aan de eerste jaren van het 'Kinderheil'.

Zorg voor het patrimonium

Ranst is als sinds de vijfde editie een trouwe OMD-deelnemer. In het oud-gemeentehuis van Emblem illustreren we de evolutie van monumentenzorg op gemeentelijk vlak. Dat een monument permanent aandacht en onderhoud nodig heeft, bewijzen de vrijwillige molenaars van de Oelegemse molen. Zij hebben ondertussen ook heel wat ervaring opgedaan met oude ambachten zoals smeden en houtdraaien. Een wandeling door het Zevenbergenbos en een bezoek aan de schuur van de Drogenhofhoeve illustreren de zorg die Natuurpunt vzw besteedt aan een goed beheer van een landschap met grote erfgoedwaarde.

Zorg voor het archeologisch erfgoed

De opgravingen op de nieuwe verkaveling Boswijk tussen Zevenbergenlaan en Zevenbergenbos in Ranst openden een echt kijkvenster op onze oudste geschiedenis: ze voeren ons maar liefst vijfduizend jaar terug in de tijd. De meest opvallende vondsten zijn twee vermoedelijke grafcircels én een graf uit het neolithicum (derde millennium voor Christus) en nederzettingssporen uit de ijzertijd (3de – 2de eeuw voor Christus) en de vroeg-Romeinse periode (1ste eeuw na Christus). Onderzoek op het traject van de Fluxys-aardgasvervoerleiding Zandhoven – Lier leverde verschillende sites op. In Oelegem aan de afrit van de E34 wijzen sporen op het bestaan van een kleine landbouwgemeenschap rond de 8ste eeuw na Christus. In de buurt van Vremderhoeven kwamen op twee plaatsen resten uit de ijzertijd aan het licht.

Ook het Merovingische grafveld in Broechem werd verder onderzocht. Tenslotte illustreren we aan de hand van de metalen voorwerpen, in 1977-1978 opgegraven op de inheems-Romeinse site Steenberg in Oelegem, dat ons archeologisch erfgoed ook lang na het onderzoek onze permanente zorg nodig heeft.

In de voormalige schrijnwerkerij Beirens kan je de hele dag terecht voor een tentoonstelling over al dat recente archeologische onderzoek. Om 10.00 uur en om 13.00 uur kan je er bovendien een lezing volgen over de opgravingen aan de Zevenbergenlaan. Wandel je door de nieuwe verkaveling Boswijk naar het Zevenbergenbos, dan kan je nog even stilstaan bij de infopanelen.

Inschrijven voor de archeologische lezing is niet verplicht, maar wel aan te bevelen. Inschrijven kan bij de cultuurdienst van de gemeente Ranst, Antwerpsesteenweg 57, 2520 Broechem-Ranst, tel. 03/225.34.19; cultuurdienst@ranst.be

Opengestelde monumenten en activiteiten

Broechem

- Gemeentelijke lagere school 'De Sleutel', Lostraat 51
- Tentoonstelling over het 'Kinderheil', oude film over de eerste raadplegingen in Broechem

Emblem

- Oud-gemeentehuis (documentatiecentrum), Dorpsstraat 43
- In de leeszaal: tentoonstelling over kapellen en volksdevotie, oude film over processie
- In de raadzaal: OMD en monumentenzorg in Ranst

Oelegem

- Voormalige pastorie, Schildesteenweg: doorlopend rondleidingen
- Stenen molen, Kerkhoflei: doorlopend rondleidingen

Ranst

- Kapel van het voormalige klooster, Gasthuisstraat: unieke openstelling
- Voormalige schrijnwerkerij Beirens, Zevenbergenlaan 27: Recent archeologisch onderzoek in Ranst.
- Tentoonstelling: doorlopend.
- Lezingen: om 10.00 en om 13.00 uur.
- Site Zevenbergen: infopanelen
- Zevenbergenbos en schuur van de Drogenhofhoeve, Schawijkstraat 105-107: Natuurpunt en de zorg voor Zevenbergenbos

De Raad voor Toerisme stipelde een lusvormige fietsroute uit tussen zeven veldkapellen en de grot van Lourdes:

- OLV-kapel, Schildesteenweg (Oelegem)
- OLV-kapel Kapelstraat (Broechem)
- Boomgaardkapelleke, Broddestraat (Broechem)
- OLV-kapel Heidestraat (Emblem)
- OLV-kapel Kreupelenstraat (Emblem)
- Sint-Gummaruskapel (Emblem)
- OLV-kapel, Veldstraat (Ranst)
- Grot van OLV van Lourdes, Zevenbergenbos (Ranst)

TIJDSCHRIFTJE

Uw tijdschriftje digitaal opgestuurd!

Reeds 26 jaar stuurt de heemkundige kring een tijdschriftje naar de leden via de post. Vanaf heden bieden wij de mogelijkheid aan om dit digitaal te ontvangen.

Indien u uw emailadres doorstuurt zullen vanaf heden de nieuwe nummers in uw mailbox terechtkomen. U kunt ons hiervoor contacteren op info@debrakken.be.

Indien u nog informatie wenst terug te zoeken van oude edities dan kan dit op onze website. www.debrakken.be/downloads.aspx

ACTIVITEIT

De Antwerpse Ruien

Een ondergronds avontuur

Avontuurlijke ruiwandelingen

Dankzij een ingrijpende sanering van het afvalwaternetwerk, kunnen groepen de ruien nu vanuit het Ruihuis veilig verkennen onder leiding van een ervaren ruigids. Oude gewelven, fundamenten, bruggen en sluizen spiegelen de historische stadskern boven je hoofd. Tweederde van het programma is een soms wat modderige ondergrondse tocht met tal van interessante weetjes en geheimzinnige anekdoten. Na een korte pauze, brengt de gids je bovengronds terug naar het Ruihuis.

Nuttige tips

Antwerpen Toerisme & Congres, de medewerkers van het Ruihuis en de ruigidsenwaken over veiligheid en comfort tijdens je ruiwandeling. Het Ruihuis stelt laarzen en zaklampen ter beschikking (identiteitskaart als waarborg) . Een geschikt beschermepak en een rugzakje voor je schoenen en jas zijn in de toegangsprijs inbegrepen.

Trek geen rok of dikke jas aan en vermijd overtollige handbagage of regenschermen mee te nemen: er is immers geen vestiaire in het Ruihuis! Neem wel extra sokken mee.

Een algemene fysieke conditie is vereist. De wandeling is niet geschikt voor personen met een beperkt gezichtsvermogen. Kinderen onder 12 jaar zijn niet toegelaten.

Het is ten strengste verboden foto-, film-, video- of geluidsopnamen te maken.

Om veiligheidsredenen, bijvoorbeeld bij hevige regenval, kan het gebeuren dat de ondergrondse wandelingen niet kunnen doorgaan. In voorkomend geval vindt een bovengrondse wandeling plaats. Deze wandeling start in het Ruihuis waar u kennis maakt met de Ruien aan de hand van een filmpje en, indien de situatie het toelaat, u een stukje Rui per boot verkent. Bij deze vervallen de toegangstarieven.

Een ondergronds avontuur in de buik van Antwerpen

HEEMKUNDIGE SPROKKELS

28 ste jaargang - nr.3: juli – september 2009

Joke Bungeneers, Kerkstraat 17, Oelegem (03 383 34 24)

Eric De Vos, Venusstraat 56, Oelegem (03 383 28 17)

Danny Huygens, Kerkstraat 17, Oelegem (03 383 34 24)

Luk Kegeleers, Kantonbaan 11, Oelegem (0479 505527)

Jan Nys, Muizenheuvel 24; Oelegem (03 383 42 77)

Willem Segers, Lindedreef 74, 2980 Halle-Zoersel (03 383 18 09)

Walter Van der Avert, Berkenlaan 2/3, Ranst (03 475 94 26)

Luc Verachtert, Roggelaan 6, Ranst (03 475 16 48)

Johan Wouters, John Kennedylaan 7, Oelegem (03 383 22 76)

ACTIVITEITENKALENDER

SPECIALE ACTIVITEITEN IN 2009

Zondag 13 sept. : **Openmonumentendag en Meulenmaal**

Zondag 04 okt. : **Bezoek aan de Antwerpse Ruïen**

Zaterdag 5 dec.: Vertelnamiddag voor kinderen in de Stenen Molen

VASTE ACTIVITEITEN IN 2009

Meulenmalen: iedere tweede zondag van de maand van 11 tot 17.30 uur met de mogelijkheid tot geleid molenbezoek. Dus op 13 sept., 11 okt., 8 nov., 13 dec., 10 jan.....

Molenzondagen: in samenwerking met Levende Molens, iedere laatste zondag van de maand van 14 tot 17 uur, met geleid molenbezoek. Dus op 27 sept., 25 okt., 29 nov. (van 14 tot 17 uur).

KOMENDE ACTIVITEIT :

zondag 04 oktober bezoek aan de Antwerpse Ruïen (zie ook pag 7).

Een gigantisch, lang verborgen monument

Reeds vanaf de Middeleeuwen beschikt Antwerpen over een uitgekiend net van waterwegen: de ruïen, vlieten en vesten. Oorspronkelijk gegraven als verdedigingsgordel, werden ze vervolgens gebruikt als binnenhaven en watervoorzieningssysteem. Eeuwen later dienden die oude stadskanalen meer als riool en daarom werden de ruïen overwelfd. Zo verdween dit unieke erfgoed uit het stadsbeeld en het geheugen. Sinds 2005 kan je dit verborgen patrimonium terug ontdekken via het Ruihuis en in 2008 wonnen de Antwerpse ruïen verdiend de Vlaamse Monumentenprijs.

Op zondag 04 oktober organiseert de Brakken een bezoek aan de ruïen van Antwerpen onder leiding van een gids.

Praktisch:

- wanneer : zondag 04 oktober om 13.45 uur. bij de ingang van het Ruihuis (wandeling start om 14.00 uur, er is 15 min nodig voor het omkleden)
- waar: Ruihuis op de Suikerrui, 21
- kostprijs: 12 euro per persoon (toegang en gids)
- vervoer: Vertrek aan de molen om 13.15. Samen rijden mogelijk.
- deelnemers: Beperkt tot 15, reserveren is noodzakelijk bij Johan Wouters (03/3832276) of Walter Van der Avert (03/4759426) of door te mailen naar info@debrakken.be

Gelieve zeker de nuttige tips te lezen op pagina 7